

OSNOVNA ŠOLA VOJNIK

RAZISKOVALNA NALOGA

**RAZVAJENOST OTROK – PROBLEM
SODOBNE DRUŽBE**

Avtorji: VERONIKA PIRMAN, 1995

KAJA ROJC, 1995

BARBARA MELANŠEK, 1995

Mentor: BARBARA OJSTERŠEK BLIZNAC

VOJNIK, 2009

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam pomagali pri izvedbi raziskovalne naloge. Posebej pa bi s rade zahvalile naši mentorici, ge. Barbari Ojsteršek Bliznac, za pomoč pri delu in lektoriranje raziskovalne naloge. Posebna zahvala gre tudi ge. Nevenki Drofènik za prevod povzetka naloge. Nazadnje pa še ge. Suzani Pirman za pomoč pri izvedbi ankete na podeželju ter nenehne vzpodbude.

KAZALO VSEBINE

1. POVZETEK	4
SUMMARY	5
2. UVOD	6
2.1. Zamisel za raziskovalno nalogo	6
2.2. Opredelitev problema	6
2.3. Hipoteze	7
3. TEORETIČNI DEL	8
3.1. Kaj je razvajenost?	8
3.2. Razvajenost v pravljicah	8
3.3. Razvajenost v Svetem pismu	8
3.4. Opredelitev razvajenosti	9
3.4.1. Telesni razvoj	9
3.4.2. Socialni razvoj	10
3.4.3. Čustveni razvoj	10
3.4.4. Razvoj ustvarjalnosti	11
3.4.5. Duhovni razvoj	11
3.4.6. Razsežnost razvajenosti	12
3.5. Primeri razvajenosti	12
3.5.1. Razvajenost v materialnem izobilju	12
3.5.2. Razvajenost v pomanjkanju	12
3.5.3. Razvajenost in prevarovanost	13
3.5.4. Razvajenost in popustljivost	13
3.5.5. Razvajenost in premehki starši	13
3.5.6. Razvajenost in prostost	13
3.5.7. Razvajenost in razpuščenost	14
3.5.8. Razvajenost, vzgoja in zanemarjenost	14
3.5.9. Razvajenost in čustvena podhranjenost	14
3.5.10. Razvajenost in sprti starši	15
3.5.11. Razvajenost in duhovna praznota	16
3.5.12. Razvajenost in nasilje	17
3.5.13. Razvajenost in zlorabe (pogosto prikrite)	17
3.5.14. Institucionalna razvajenost	18
3.5.15. Razvajenost in odvisnost	18
3.5.16. Razvajenost in spolnost	19
3.6. Narcizem in razvajenost	19
4. EKSPERIMENTALNI DEL	22
4.1. Opis metod dela	22
4.2. Obdelava anketnih vprašalnikov	22
4.3. Intervjuja	33
5. RAZPRAVA	35
6. ZAKLJUČEK	37
7. LITERATURA	38
8. PRILOGE: ANKETA	39

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Število anketiranih.....	23
Graf 2: Anketirani po starosti	23
Graf 3: Katera domača opravila opravljaš?	25
Graf 4: Pomoč staršev pri šolskih zadolžitvah.....	27
Graf 5: Starši mi v mojih željah velikokrat popustijo	28
Graf 6: Zaradi neprimernega obnašanja me starši kaznujejo tako, da	29
Graf 7: Moji starši so pri odločitvah vztrajni in dosledni, ne popuščajo.....	30
Graf 8: Kako prepričaš starše, da ti kupijo nekaj, kar želiš?	31
Graf 9: Ali imaš brata/sestro?	32
Graf 10: Ali bratu/sestri posojaš svoje stvari/obleke/igrače?	32

KAZALO TABEL

Tabela 1: Število anketiranih	22
Tabela 2: Anketirani po starosti	23
Tabela 3: Katera domača opravila opravljaš? (št. učencev)	24
Tabela 4: Katera domača opravila opravljaš? (%)	24
Tabela 5: Pomoč staršev pri šolskih zadolžitvah (št. učencev).....	26
Tabela 6: Pomoč staršev pri šolskih zadolžitvah (%).....	26
Tabela 7: Starši mi v mojih željah velikokrat popustijo (št. učencev)	27
Tabela 8: Starši mi v mojih željah velikokrat popustijo (%).....	28
Tabela 9: Zaradi neprimernega obnašanja me starši kaznujejo tako, da (št. učencev): ..	28
Tabela 10: Zaradi neprimernega obnašanja me starši kaznujejo tako, da (%):	29
Tabela 11: Moji starši so pri odločitvah vztrajni in dosledni, ne popuščajo (št. učencev)	29
Tabela 12: Moji starši so pri odločitvah vztrajni in dosledni, ne popuščajo (%)	30
Tabela 13: Kako prepričaš starše, da ti kupijo nekaj, kar želiš? (št. učencev)	30
Tabela 14: Kako prepričaš starše, da ti kupijo nekaj, kar želiš? (%)	31

1. POVZETEK

Raziskovalna naloga skuša raziskati, kakšen je način življenja otrok v naši okolici in ali drži trditev, da je razvajenost problem sodobne družbe. V naši družbi lahko namreč opazimo iz dneva v dan več razvajenih otrok.

V prvem delu raziskovalne naloge je teoretičen del, v katerem smo problem razvajenosti opisale z vidika dosedanjih spoznanj in raziskav strokovnjakov. Navedle smo nekaj primerov iz vsakdanjega življenja in primerjale razvajenost in narcizem. Poleg teoretičnega dela vsebuje naloga tudi eksperimentalni del. Najprej smo postavile hipoteze, ki smo jih bodisi potrdile ali ovrgle. S pomočjo anketnega vprašalnika med učenci osmega in devetega razreda naše šole smo raziskale, kakšen je njihov način življenja. Anketo smo izvedle tudi na podeželski šoli. Anketne vprašalnike smo analizirale in prikazale rezultate s pomočjo grafov in tabel. Za mnenje smo povprašale strokovni delavki.

Raziskovalna naloga nas je pripeljala do spoznanja, da bi bilo potrebno načinu življenja otrok v naši družbi posvetiti več pozornosti. Otroci so namreč premalo samostojni in prepričani, da jim je potrebno v vsaki stvari ugoditi, vedno več zahtevajo od svojih staršev. Po drugi strani pa so starši pri svojih odločitvah večkrat popustljivi, nedosledni in začnejo sami razvajati svoje otroke, ne da bi se tega zavedali in to v času, ko so le-ti še dojenčki in s tem otrokom bolj škodijo, kot koristijo. Pri otrocih igrajo vselej pomemben delež materialne dobrine. Otrok dobi izkušnjo, da je to v življenju najpomembnejše. Svojo pozornost usmeri v materialni svet in mu svet vrednot postane tuj. Pri tem pa se pojavi pomislek, ali sodobni družbi to ustreza, saj so razvajeni otroci idealni potrošniki v naši potrošniški kulturi.

SUMMARY

A SPOILT CHILD – THE PROBLEM OF MODERN SOCIETY

In our research we tried to find out how the children in our environment live and if it is true that indulgence is the problem of our society. Evidently nowadays there are more and more spoiled children.

The first part of the thesis is theoretical. We have described the problem as it has already been pointed out by some experts, given a few examples from everyday life and compared indulgence to narcissism. Besides the theoretical part our thesis also consists of experimental part. First we put forward some hypothesis which have been confirmed or dropped. We prepared a questionnaire for the pupils of the 8th and 9th grade of our school and the answers gave us the picture of the ways of their life. We also gave the questionnaire to the pupils of a rural school. We analyzed the answers and prepared some graphs and tables to show the results. We also asked some professionals about their opinion.

The research led us to the conclusion that we should pay more attention to the way in which the children of our society live. They are not independent enough, they believe that their parents should meet all their wishes and demand more and more from them. On the other hand, parents are not strict enough at their decisions and they are often not aware that they start spoiling their children when they are still babies and that it is not good for them. Material things are always very important to children. When a child experiences that they are the most important things in the world, he focuses on them and the world of values loses its importance. The question is whether it suits the society as spoiled children are ideal consumers in our consuming society.

2. UVOD

2.1. Zamisel za raziskovalno nalogo

Vsake štirinajst dni se pri razrednih urah pogovarjamo o različnih aktualnih temah. Govorili smo že o odvisnostih od alkohola, drog, kajenja. Razrednik nam daje pomembne življenjske napotke, nas usmerja, pri tem pa velikokrat poudarja, da smo vedno bolj razvajeni. Pa ni edini, ki pravi tako, saj v vsakdanjem življenju vse večkrat poslušamo, kako se starši, učitelji in na splošno vsi odrasli ljudje pritožujejo, češ, da so otroci vse preveč razvajeni, da postajajo vse bolj neobvladljivi. V šolah se vedno več govori in razpravlja o neprimernem odnosu otrok do učiteljev, da le-ti motijo pouk, ne izpolnjujejo svojih obveznosti. Starši tarnajo, da otroci doma nič ne delajo, ne pospravijo za sabo, da nič ne slišijo, ko jih opozarjajo na njihove dolžnosti. Hkrati pa tudi sami pričakujemo, da nam starši izpolnijo vse naše želje in smo zelo neučakani in nepotrpežljivi. Kaj je vzrok vsemu temu? Ali je to razvajenost?

Začele smo razmišljati, izmenjavati mnenja, stališča in končno smo se odločile, da bomo raziskale, kakšen je način življenja otrok v naši okolici.

2.2. Opredelitev problema

Raziskovalne naloge smo se lotile po korakih. Najprej smo začele prebirati literaturo in proučevati, kaj o razvajenosti menijo strokovnjaki. V veliko pomoč nam je bila knjiga Bogdana Žorža »Razvajenost – rak sodobne vzgoje«. Problem razvajenosti otrok smo spoznale z vidika dosedanjih raziskav in spoznanj.

Nato smo se lotile eksperimentalnega dela naloge. Naš cilj je bil, da bi raziskale, ali je problem razvajenosti otrok prisoten tudi v našem okolju. Zastavile smo si hipoteze in pripravile anketo, s katero smo učence povprašale o načinu njihovega življenja. Razmišljale smo, da bi bilo zelo zanimivo primerjati način življenja otrok iz različnih življenjskih okolij. Ena izmed naših mam je

profesorica na podeželski šoli, zato smo jo prosile, da je razdelila ankete tudi na njihovi šoli. Anketiranje je potekalo tako, da smo ankete razdelile med 122 učencev osmega in devetega razreda.

Zanimalo nas je, katera domača opravila anketiranci opravljajo, ali nam starši v naših željah popuščajo, nam pomagajo pri šolskih zadolžitvah. Kakšen je naš odnos do bratov, sester, pa tudi, kako ravnajo starši, ali so v svojih odločitvah dosledni, vztrajni ali popustljivi in nezahtevni?

Izpolnjene ankete smo obdelale in sestavile tabele, na osnovi katerih smo računalniško oblikovale grafe. S kratkim intervjujem smo za mnenje o tej temi povprašale tudi dve strokovni delavki, gospo Simono Žnidar, šolsko pedagoginjo, in gospo ravnateljico, Majdo Rojc.

2.3. Hipoteze

- **Naša prva hipoteza je, da otroci doma premalo pomagajo pri domačih opravilih.**
- **Menimo, da so otroci pri šolskih zadolžitvah premalo samostojni, da se preveč zanašajo na svoje starše.**
- **Predvidevamo, da starši pri željah otrok velikokrat popuščajo.**
- **Naše mnenje je, da starši svoje otroke največkrat kaznujejo tako, da otroci ne smejo gledati televizije in igrati računalnika.**
- **Naša peta hipoteza je, da so starši pri svojih odločitvah večkrat premalo dosledni in popustljivi.**
- **Menimo, da otroci izsiljujejo starše, da jim le-ti kupijo nekaj, kar si zaželi.**
- **Naša zadnja hipoteza je, da si otroci v družini ne posojajo stvari.**

3. TEORETIČNI DEL

3.1. Kaj je razvajenost?

Razvaditi je nasprotno od vaditi – način vzgoje, ki ne vodi k temu, da bi se otrok naučil osnovnih pravil, omejitev ... Razvajen otrok je ranljiv, neodporen, nesamostojen, mehkužen, nemiren, šibke koncentracije in pozornosti, ničesar ne zna ceniti, niti materialnih in niti drugih dobrin. Hlasta po nekem ugodju, zadovoljstvu, istočasno pa skorajda ne zmore pristnega, velikega veselja, zadovoljstva. Boji se napora, boji se odgovornosti, istočasno pa odklanja avtoriteto, ne zna sprejemati, ne zna poslušati, ne zna se prilagajati. (B. Žorž, 2002, str. 5–6)

3.2. Razvajenost v pravljicah

Razvajenost je star pojem, ki ga zasledimo tudi v mnogih pravljicah. Običajno pripovedujejo o hudobni mačehi, izkoriščeni pastorki, sirotah, razvajenih hčerah ... Kot otroci smo prebirali številne pravljice: Pepelka, Deklica pri mucih, Pastirica Drobtinica ... V vseh teh pravljicah vidimo, kako matere razvajajo svoje hčere, jih oblačijo v najlepša oblačila, jedo najboljšo hrano, nič jim ni treba delati, vse jim je bilo dovoljeno. Pastorke in sirote pa si bile zaničevane, trpinčene in izkoriščene. Na koncu pa vedno zmaga dobro nad zlim, dobrot nad hudobijo. Vsaka pravljica nam torej sporoča, da so na koncu za razvajenost kaznovani oboji, tako starši, ki razvajajo, in razvajeni otroci. (B. Žorž, 2002, str. 7–12)

3.3. Razvajenost v Svetem pismu

Tudi Sveto pismo govori o razvadah na različnih mestih in na različne načine. Modri Sirah je napisal: »Kdor sina razvaja, mu bo moral obvezovati rane in ob slehernemu kriku bo vztrepetalo njegovo srce.«

Modrostno sporočilo, zapisano v pesniškem jeziku, opozarja, da razvajenemu otroku škodimo. Tak otrok bo ranljiv, neodporen in bo trpel in z njim bodo trpeli tudi starši. V Svetem pismu najdemo mnogo takšnih misli, ki govorijo, kako človek z muhavostjo, norčevanjem, zlobo, pohotnostjo lahko škoduje sebi in sočloveku. Vse to pa izhaja iz razvajenosti, vsa ta razvajenost pa pusti nepopravljive posledice. (B. Žorž, 2002, str. 12–18)

3.4. Opredelitev razvajenosti

3.4.1. Telesni razvoj

Razvajenemu otroku starši nudijo vse ugodje. Otroka začnejo razvajati že kot dojenčka. Naredijo vse, da bi bil otrokov razvoj zdrav. Oblačijo ga v najlepša oblačila. Ko začne otrok lesti, zaščitijo vsa nevarna mesta, da se ne bi kam udaril ali padel. Otrok ima ob taki skrbi zelo malo možnosti, da razvije svoj obrambni sistem. Vsak posameznik se mora obrambe naučiti. Učenje pa poteka predvsem tako, da se organizem spopada z nevarnostmi in se jim upira. Razvjen otrok je prikrajsan za možnost, da razvija te obrambne sposobnosti. Naslednje takšno področje je učenje prehranjevalnih sposobnosti. Razvjen otrok se ne nauči izkoriščati tudi bolj skromne, strukturno neustrezne hrane. Hrane vselej dobi v izobilju, ne nauči se prenašati lakote in se zato tudi ne nauči, kako preživeti v morebitnih skromnejših razmerah. Poleg tega se nauči, da za njegovo hrano skrbijo drugi, saj le-to ni njegova skrb. Pogosto je opaziti zelo zanimiv pojav: otrok, ki so ga s hrano razvajali, odraste v človeka z izrazito nezdravimi prehrabnimi navadami, do hrane nima zdravega kritičnega odnosa. Podobno je tudi s toploto. Otroci, pri katerih so starši pretirano pazili na temperaturo prostora, ki ga nikoli niso previjali v premrzlem prostoru, se nauči živeti le pri neki idealni temperaturi. Neodporen je na temperaturne spremembe in zaradi njih zbolí. (B. Žorž, 2002, str. 50–53)

3.4.2. Socialni razvoj

Starši, ki otroka razvajajo, se mu skušajo predstaviti v neki idealni podobi. Predstavljajo mu predvsem prijazno okolje, vselej pripravljeno na stik z njimi, da bi mu zadovoljevali njegove potrebe. Otrok doživlja svoje starše kot okolje, ki je ustvarjeno zgolj in izključno zanj. Ne muči se prepoznavati situacij, ko starši niso pri volji, da bi zadovoljevali njegove potrebe. V procesu odraščanja razvjen otrok podobo idealnih staršev prenese na širšo socialno okolje. Obnaša se, kot da je vse okoli njega ustvarjeno samo zato, da izpolnjuje njegove potrebe in želje, pričakovanja. Razvjen otrok ni navajen napora, zato pričakuje, da se bo okolica odzvala na njegovo pobudo, ne da bi zato vložil kakršenkoli napor. Njegova pričakovanja so izjemno velika, okolje mu jih nikakor ne more uresničiti, zato doživlja nenehna razočaranja.

Opaziti je, da so razvijeni otroci nedružabni, netolerantni, zahtevni do okolja, zamerljivi, v skupini ne zmorejo ustvarjalnega sodelovanja, ne znajo se podrežati skupnim pravilom, ob razočaranjih, ki jih doživljajo predvsem kot krivice, nekateri reagirajo nasilno, drugi z umikom, zapiranjem vase. (B. Žorž, 2002, str. 54–56)

3.4.3. Čustveni razvoj

Starši, ki otroka razvajajo, mu dopuščajo možnost, da čustva izraža, na njegova čustva pa se ne odzivajo ustrezno (če otrok joka, starši iz majhne žalosti naredijo cel cirkus), otroka ujčkajo, božajo, ponujajo mu hrano. Za otroka jok počasi izgubi pristno vlogo, vse manj je povezan z žalostjo. Otrok se joka, kadar se mu pojavi neka potreba, želja in pričakuje od staršev, da mu jo bodo izpolnili. Podobno se dogaja z drugimi čustvi. Že stara ljudska modrost pravi, da so razvijenci brezčutni. Ta izraz je predvsem povezan z izkušnjo, da imajo razvijeni ljudje zelo plitva, topa čustva, da ne zmorejo pristnih in globokih čustev. (B. Žorž, 2002, str. 56–59)

3.4.4. Razvoj ustvarjalnosti

Za razvoj ustvarjalnosti je pomembno, da ima otrok možnost preveriti svojo radovednost. Radovednost ga žene, da opazuje določene stvari, jih otipava, nese v usta, jih tako ali drugače preizkuša, da raztrga, razbije svojo prvo igračko in nekateri pravijo, da je to prvo dejanje otrokove ustvarjalnosti. Starši, vzgojitelji, učitelji lahko zatrejo ustvarjalnost otroka s pretiranim omejevanjem, utesnjevanjem, če mu onemogočajo eksperimentiranje, iskanje, ustvarjalne igre. Toda enak učinek dosežemo tudi z razvajanjem, če otroku nudimo vse. Njegova radovednost je ohromljena z vcepljenim občutkom, da so z zadovoljevanjem vseh novih želja odgovorni drugi, ustvarjalnost zato postane odveč. (B. Žorž, 2002, str. 59–62)

3.4.5. Duhovni razvoj

Starš, ki se preveč trudi, da ugotovi vsaki otrokovi želji, ki ugotovi vsako otrokovo potrebo, še preden jo ta utegne sporočiti, otežuje proces razlikovanja med jaz in ne-jaz. Starši si običajno le domišljajo, kaj otrok želi in potrebuje. Velikokrat torej v otroka projicirajo svoje lastne želje in potrebe in mu jih pogosto vsiljujejo. Razvajeni otroci so nemalokrat do drugih zelo zahtevni, egoistični, celo tiranski. Človek bi na prvi pogled sklepal, da sebe doživljajo zelo svobodne, pa čeprav neodgovorne. V resnici pa so predvsem odvisni od drugih, od tega, da jim drugi izpolnjujejo njihove želje, potrebe, saj jih sami niti ne poznajo. Sami nezavedno čutijo odvisnost, zato od nje bežijo v druge odvisnosti (droge, televizija, računalnik, družba). Pri razvajanem otroku igrajo vselej pomemben delež materialne dobrine. Otrok tako dobi izkušnjo, da je to v življenju najpomembnejše. Svojo pozornost usmeri v materialni svet in mu svet vrednot postane tuj. Razvajeni otroci so idealni potrošniki v naši potrošniški kulturi. (B. Žorž, 2002, str. 62–68)

3.4.6. Razsežnost razvajenosti

Učitelji v šolah se vse bolj pritožujejo, da so otroci neobvladljivi (neprimerni odnos do učiteljev, motenje pouka, neizpolnjevanje obveznosti). Ta pojav se vse bolj širi v naših šolah, vse bolj se pomika v nižje razrede osnovne šole. Otroke je preprosto vse težje voditi, vse težje motivirati za delo, vse manj stvari jih zanima. Zdi se, da je razvajenost danes zelo razširjen pojav. A zdi se tudi, da je razvajenost neke vrste tabu tema, saj se o njej med strokovnjaki zelo malo govori. Psiho-terapevti in drugi strokovnjaki govorijo namreč o narcistični kulturi. (B. Žorž, 2002, str. 68–72)

3.5. Primeri razvajenosti

3.5.1. Razvajenost v materialnem izobilju

Otroke starši razvajajo tako, da jim kupujejo vse mogoče stvari. Zaradi službenih obveznosti, pehanjem za zaslužkom, so starši veliko odsotni. Ko so z otrokom, se mu poskušajo odkupiti z materialnimi dobrinami. Otroci postanejo preveč zahtevni in z ničemer več niso zadovoljni. (B. Žorž, 2002, str. 73–78)

3.5.2. Razvajenost v pomanjkanju

Starši otroka razvajajo (v družinah, kjer je doma pomanjkanje) kljub temu, da niso ravno pri denarju, s tem da mu kupujejo stvari. Ker je otrok razvajen, zahteva od staršev, da mu kupujejo več stvari, oni pa mu tega ne morejo omogočiti, zato so otroci razočarani. (B. Žorž, 2002, str. 78–84)

3.5.3. Razvajenost in prevarovanost

Starši otroka preveč varujejo pred stvarmi. Tako otroci nimajo lastne hrbtenice, so neodločeni, se ne znajdejo, so plašni. Otroci so mehkužni. Skoraj vedno pri vsakem razvajanju najdemo prevarovanost. Srečujemo jo tudi v družinah s trdo vzgojo. (B. Žorž, 2002, str. 84–90)

3.5.4. Razvajenost in popustljivost

Popustljivost je skrajnost pri vzgoji. O njej govorimo pri starših, ki sicer otrokom postavljajo jasne meje, prepovedi, vendar jih ne uresničijo – popuščajo. Starši ne vztrajajo pri izpeljavi naloge. Ponavadi se jim otroci smilijo, včasih pa se starši ustrašijo, da so pretrdi in prestrogi. Popustljivost ni razvajanje. (B. Žorž, 2002, str. 90–96)

3.5.5. Razvajenost in premehki starši

Včasih so starši pretirano mehki. Pri odnosu z otrokom prevladuje čustvena komponenta, prevladuje smiljenje nad usmiljenjem. Staršem se otroci vedno smilijo, kadar so v stiski (ne da bi presojali, kaj se je res zgodilo, ne da bi presojali ozadje stiske). Takšni starši so ponavadi dobri in otroci jih imajo radi, pa vendar so starši premehki. (B. Žorž, 2002, str. 96–100)

3.5.6. Razvajenost in prostost

Otroci morajo imeti prostost, morajo pa tudi imeti odgovornost. Navadno mislijo, da jim ni potrebno imeti odgovornosti, glavno je, da se imajo lepo, da so prosti. Biti prost pomeni imeti nič omejitev, nobenih zavor, nobene odgovornosti. Starši imajo navadno drugačne misli, kako naj izgleda prosti čas mladih. Mladi si navadno predstavljajo pod pojmom prosti čas čas, ko jim ni treba ničesar delati – ni opravil. (B. Žorž, 2002, str. 100–104)

3.5.7. Razvajenost in razpuščenost

Navadno so razpuščeni tisti, ki ne zdržijo ustaljenih socialnih in moralnih norm in odraščajo brez nekih pravil in trdnih družinskih okvirov. Za razpuščenost je značilno pomanjkanje discipline. Navadno krivdo za svojo razpuščenost pripisujejo staršem, da so otroke vzgojili brez nekih norm. Razpuščenost se dogaja nenamerno – nezavedno. Za tiste starše, ki imajo razpuščene otroke, lahko rečemo, da imajo iz kakršnega koli vzroka slabše razit starševski čut. (B. Žorž, 2002, str. 104–109)

3.5.8. Razvajenost, vzgoja in zanemarjenost

Zanemarjenost označuje neke splošne že na zunaj vidne in prepoznavne oblike vzgojnih napak ali opustitev vzgojnih dejanj, kot so neprimerna skrb za prehrano, osebno higieno, obleko, šolanje. Vzgojno zanemarjanje je tudi navzven vidno, primerljivo in morda celo merljivo (zato tudi še vedno tako uporabno v raznih sodnih sporih in pregonih).

Razvajanje je tu bolj redko. V takih primerih (če že gre za razvajenost) je staršem čisto vseeno, kaj počnejo njihovi otroci. Vzgojno zanemarjen otrok si dovoli delati, kar hoče, saj nima discipline in nekih manir. Če mu kdo to pove, se upira, saj se je otrok razvadil. Vzgojno zanemarjeni otroci navadno radi sprejemajo pomoč drugih ljudi ter jo tudi uporabijo. Tudi če v življenju ne dosežejo veliko, so s svojim življenjem zadovoljni, saj so navajeni skromnosti in majhnih dosežkov. Njihova huda popotnica za bodočnost je razvajanje ob vzgojni zanemarjenosti – tak posameznik nima velikih želja, vendar je navajen, da mu še tako skromne želje izpolnijo drugi – ostane nesamostojen. (B. Žorž, 2002, str. 109–114)

3.5.9. Razvajenost in čustvena podhranjenost

Z izrazom čustvena podhranjenost strokovnjaki označujejo neodzivnost, zaprtost vase, bojzljivost in napadalnost, ki jo opazimo pri otrocih, ki odraščajo v hladnem neodzivnem okolju – čustvena labilnost se kaže v zaskrbljenosti,

bojazni, tesnobi, napetosti, nesproščenosti, nerazpoloženju ... Nekateri jo enačijo z nevrotičnostjo.

Neustreznost v čustvenem razvoju ima torej lahko široke negativne posledice – govorimo lahko o potlačenju čustev. Pri čustveno hladnih ljudeh obstajajo čustva, le njihovo izražanje je zavrto. Otrok, ki odrašča ob hladnih starših, ki mu sami ne izražajo dovolj jasnih čustev, ki so razumsko hladni ali vedno v nekem medlem razpoloženju, se najprej ne nauči dovolj dobro prepoznavati čustev, v končni fazi pa tudi izražanje lastnih čustev omeji, zavre. Zaradi motivacijske vloge čustev pa ostane brez volje do življenja, brez interesov. Za take otroke rečemo, da so čustveno podhranjeni. Vendar pa je čustveno podhranjenost težko prepoznati, saj so nekateri starši izvrstni igralci. Ne znajo pristno izražati svojih čustev, navzven pa so odlični igralci, zelo dobro znajo odigrati vlogo dobrih staršev. Ko so skupaj z otroki za štirimi stenami pa njihova igranost izgine. Včasih poleg tega nastopi tudi razvajenost, starši do svojih otrok ne izražajo čustev, vendar pa jim kupujejo vedno nove in nove stvari. (B. Žorž, 2002, str. 114–120)

3.5.10. Razvajenost in sprti starši

V neki partnerski zvezi je normalno, da prihaja do konfliktov (razlika v interesih, pričakovanjih). Konflikti so v nekem partnerskem odnosu nujni, čeprav se sliši nenavadno. Problem odnosa ni v tem, da nastajajo konflikti, problem odnosa je v tem, kako se partnerja s konflikti soočata, kako jih rešujeta. Zdrav odnos je, če se partnerja o konfliktu pogovorita in prisluhneta drug drugemu. Če pa jima to ne uspe, se lahko to prelevi v resen hud spor. Včasih pride do ločitev, pri tem pa hudo trpijo otroci. V takih primerih se ponavadi pojavi razvajenost, saj se partnerja svojemu otroku skušata čim bolj dokazovati. Otroku izpolnjujeta vse želje, češ, jaz sem boljši od njega. Otrok začne od staršev zahtevati vedno več, ker ve, da mu bosta v vsem ugodila. (B. Žorž, 2002, str. 120–125)

3.5.11. Razvajenost in duhovna praznota

Vsakokrat bi ugotovili, da v družini, kjer se dogaja razvajanje, nekaj hudo škriplje tudi na duhovnem področju. To ne pomeni, da razvajajo samo nereligiozne družine. Navadno tu ni posebne razlike med vernimi in nevernimi družinami.

Duhovnost je odprtost za poglobljena bivanjska vprašanja: kdo sem, zakaj sem, kaj je smisel življenja, zakaj živim? ... Duhovnost je odprtost do drugih ljudi in vsega stvarstva (ljubezen), duhovnost je sledenje težnji po svobodi ob zavedanju in sprejemanju odgovornosti. Duhovnost ni nekaj naučenega, je nekaj, kar je človeku dano, vendar ne kot končni odgovori, kot končno vedenje, ampak le kot vprašanja, ki se v njem pojavljajo, neodvisnost od okolja, v katerem odrašča, neodvisnost od kulture in civilizacije. Bivanjska vprašanja so povsod v vseh kulturah in civilizacijah enaka – so univerzalna, torej človeku dana. Do razlike prihaja pri iskanju odgovorov na ta vprašanja. Vprašanja lahko utišamo tako, da nekritično sprejemamo odgovore, ki jih ponujajo vere, sekte in ideologije. O duhovni praznosti običajno govorimo, kadar se posameznik skuša izmakniti pritisku teh osnovnih bivanjskih vprašanj, tako da jih zanika, da se dela, kot da teh vprašanj sploh ni, da ga ne zanimajo, da so nepomembna. Če se človek zave, da je obstal v duhovni praznoti, da doživi to kot resno bivanjsko krizo, v kateri se mu zdi vse brez smisla, da nima več nobene energije, volje do življenja ... So pa tudi ljudje, ki zmorejo živeti v tej duhovni praznosti, da se oprejo na nekaj, na denar, na premoženje, zabavo ... Pri takih ljudeh se problem pokaže šele pri naslednji generaciji, otrocih. Takšni starši otrokom ne morejo biti v nikakršno pomoč pri iskanju odgovorov na bivanjska vprašanja. Če jih togo vzgajajo po svojih navidezni načelih, se jim otroci prej ali slej uprejo in začnejo iskati svojo pot, svoje odgovore, seveda z različnimi uspehi. Morda pa je še težje odrasti otrokom, ki odraščajo v taki duhovni praznoti, ob navidez zelo ljubečih, skrbnih starših, ki jih tudi razvajajo. (B. Žorž, 2002, str. 125–132)

3.5.12. Razvajenost in nasilje

V mnogih družinah še danes obstaja nasilje nad otroki. Danes lahko v družinah vidimo psihično nasilje (poniževanje, zasmehovanje), fizično nasilje (pretepanje) in spolne zlorabe. To nasilje povzroča otrokom hude psihične travme. Včasih pa tudi z nasiljem nastopa razvajenost. To se pojavlja predvsem pri starejših otrocih po desetem letu, ko razvajeni otroci prenehajo biti ljubki in postane njihova prevelika zahtevnost moteča za starše. Tako starši poskušajo to preveliko zahtevnost ustaviti, otroci pa se jim upirajo, saj se niso pripravljene kar tako odreči številnim privilegijem. Staršem pogosto manjka vzgojnih sredstev in se v lastni nemoči zatečejo h klofutam – nasilju. Zavedati pa se moramo, da takšni otroci večkrat ne slišijo vzgojne govorice – niso navajeni poslušati, navajeni so le zahtevati. Res pa je, da starši v tem primeru otroka kaznujejo za svoje vzgojne napake. Veliko težja kombinacija je razvajanje in nasilje že v nežnih otroških letih. (B. Žorž, 2002, str. 132–137)

3.5.13. Razvajenost in zlorabe (pogosto prikrite)

Zlorabe so oblika nasilja nad otroki. Zlorabe otroci pogosto prikrivajo. Tudi zlorabe so povezane z razvajenostjo, zlasti ko se zlorabe dogajajo znotraj družinskega kroga. Zlorabljanje z razvajanjem: pogosto so storilci do žrtve prijazni, se jim prilizujejo, jim kupujejo draga darila, otroke razvajajo, po drugi strani pa so do njih nasilni. Storilec si s tem, ko razvaja žrtev, kupuje njene usluge. Včasih pa otroka, ki je žrtev zlorab, razvaja mama, ki za zlorabe bolj ali manj ve, a nič ne ukrene, da bi jih preprečila. Ponavadi mama za zlorabe ve, a si zatiska oči, razvajanje je kot nalašč, da si pomaga zatiskati ušesa in oči – olajšuje si vest. (B. Žorž, 2002, str. 137–140)

3.5.14. Institucionalna razvajenost

To pomeni, da otroka ne razvajajo samo starši – razvajajo jih tudi npr. šole ali vrtci (učitelji, vzgojitelji, zdravniki). Zdravniki razvajajo otroke z antibiotiki. S pogosto uporabo antibiotikov odpornost otrok na različne bolezni pada – otroci so bolj bolehní. Šole razvajajo otroke tako, da ne zahtevajo od otrok skoraj nikakršnega napora. Večina otrok naredi komaj nekaj korakov na poti v šolo in do doma, ostalo je prevoz (da se jim zmanjša napor). Šolske snovi je veliko, vendar učitelji kar tekmujejo v izumljanju različnih pripomočkov, s katerimi bi razbremenili učence, npr. s kopiranjem učnih listov. Sistem naše šole je idealno zatočišče za razvajenost. Svetovalne službe se trudijo, svetujejo in pomagajo otrokom. Najprej morajo ugotoviti vzroke za otrokovo vedenje, potem sledijo nasveti staršem, kako razumeti otroka, kako sprejeti njegovo težavo. Pri tem se strokovnjaki trudijo, da bi čimbolj pomagali otrokom, s tem pa jih na nek način razvajajo. (B. Žorž, 2002, str. 140–147)

3.5.15. Razvajenost in odvisnost

To je poseben vedenjski vzorec razvajenosti. Probleme odvisnosti srečamo predvsem med mladimi, ki odraščajo v okolju razvajanja. Otroci, ki so žrtve nasilja in zlorab, so brez notranje trdnosti in iščejo oporo zunaj sebe, pogosto se jim zdi droga primerna opora. S pomočjo droge se čutijo bolj sproščeni, svobodni, močni ... Otroci, ki odraščajo v trdih togih družinah, v katerih se ne čutijo sprejeti, iščejo sproščene odnose in sprejetje drugje. Pogosto jih najdemo v vrstniških združbah, kjer so doma droge. Iz svoje primarne notranje potrebe iščejo svobodo v vrstniških družbah in pod vplivom negativnih vzorcev (pozitivnih doma niso dobili) – rešitev iščejo v drogah.

Potem so tu še otroci, ki so imeli lepo otroštvo in večkrat zaidejo v droge brez nekega vzroka. Pogosto naj bi šlo za razvajenost, saj mladi hočejo postati svobodni ... (B. Žorž, 2002, str. 147–153)

3.5.16. Razvajenost in spolnost

Spolnost, ki je bila še pred nekaj desetletji za otroke nekaj neznanega, se je v današnjih časih otroku približala – spolnost ni več tabu tema. Ko razmišljamo o razvajanju v povezavi s spolnostjo, je treba upoštevati dva vidika razvajanja. Prvi vidik se nanaša na razvajanje nasploh. Razvajen otrok je navajen, da se mu ugodí v vsaki želji. Še več ker ni v dobrem stiku s seboj, ker pravzaprav ne pozna svojih želja. Pričakuje, da se mu bo izpolnilo vse tisto, kar naj bi bile njegove želje. Ko se začne socialno odpirati navzven, pa sprejema želje, ki mu jih vsiljuje širše okolje. Tako si na primer razvajen otrok želi najrazličnejše stvari, pa čeprav zato sploh ne ve, kaj to je. Tudi s spolnostjo je nekaj podobnega. Ko sliši, prebere nekaj o spolnosti, se pojavi želja po spolnem izkustvu. Razvajen otrok ne zmore odrekanja, ne zmore odlaganja zadovoljitev – zato v spolnost vstopa nepremišljeno.

Drugi vidik se nanaša na plitvost doživljanja zadovoljstva pri razvajencih. Ker se pri razvajencih mešajo pristne želje z nepristnimi, ker razvajenec pričakuje zadovoljitev teh želja brez ustreznega napora, brez lastnega prizadevanja, je tudi njegovo zadovoljstvo ob zadovoljitvi želje plitvo.

To se kaže na področju spolnosti. Zadovoljitev spolnih želja ne spremlja draž napetosti, nestrpnega pričakovanja. Za razvajence zato spolnost pogosto ne spremeni nič posebnega, nič več kot izpolnitev želje. (B. Žorž, 2002, str. 153–158)

3.6. Narcizem in razvajenost

Narcizem – posebna osebnostna motnja, za katero je značilna prezaposlenost s samim seboj, vživljanje v drugega in razumevanje drugega, čustvena hladnost ter samopoveličevanje, ki je lahko odprto ali prikrito. Pri odprtem samopoveličevanju posameznik sebe prikazuje kot zvezdo, še neodkritega genija ... Lahko pa je tudi prikrito, ko narcis vidi povsod krivice, ki se mu godijo. Narcizem delimo na primarni in sekundarni narcizem. Primarni narcizem – ta izraz je prvi uporabil Freud (Sigmund Freud je bil avstrijski nevrolog in

ustanovitelj psihoanalitične šole) in z njim še danes označujemo najzgodnejšo razvojno fazo dojenčkov, nekako od meseca in pol do največ dveh mesecev starosti. V tem obdobju otrok še ne razlikuje dražljajev, ki prihajajo od znotraj, iz njegovega organizma, od tistih, ki prihajajo od zunaj. Primarni narcizem je torej brezobjektna faza, ko otrok ne more ločevati sebe od okolja. Sekundarni narcizem je nevrotska motnja. Gre za narcizem, ki se pojavi kasneje v življenju. Običajno se izraz narcizem uporablja za sekundarni narcizem. Freud je dejal, da je obuditev že pozabljenega narcizma pri starših najpogosteje vzrok za nastanek narcizma pri otroku. Starši otroku pripisujejo vse popolnosti, pozabijo na njegove pomanjkljivosti. Za otroka naj ne bi veljali naravni in družbeni zakoni. Bolezen, smrt, omejitev lastne volje, odpoved užitku naj za otroka ne obstajajo, veljajo. Otrok tudi naj ne bi bil podvržen obveznostim kot njegovi starši. Otrok lahko sposobnost razlikovanja jaz in ne-jaz razvija v zdravem odnosu med mamico in dojenčkom. Dober odnos pa je odnos, v katerem je otroku zagotovljena varnost, odnos, v katerem se počuti sprejet in lahko varno sprejema informacije iz okolja. To je okolje pristne ljubezni, saj otrok spozna svet kot ne-jaz, mama. Za oblikovanje lastne osebnosti je zelo pomembno spoznati nevarnosti iz okolja, ki otroku vzbujajo strah, grozo. Ljubeča mama z božanjem, lepimi besedami, objemom, prepevanjem otroka pomiri in s tem opravi del funkcij, ki jih otrok ne zmore. Otrok to spoznava kot dobro, ki prihaja od zunaj. Nezdrav odnos je odnos, v katerem tega nima ali nima v zadostni meri. V takem odnosu otrok informacij, ki jih sprejema iz okolja, ne predeluje, ampak jih nepredelane shranjuje v svojem spominu. Narcis pravzaprav ni zmožen ljubiti ne drugega in ne sebe, zna pa vedno in povsod izvrstno zaigrati ljubezen, se delati »kot da« zelo ljubi. Če se v organizem ne vnašajo novi elementi, telo postopoma zakrni, propade. Da bi se razvijal, spreminjal, mora organizem iz okolja sprejemati vedno nove elemente in izločati tiste, ki jih ne potrebuje ali mu lahko celo škodujejo. Ta zakonitost velja na telesnem oz. fizičnem področju, psihičnem področju ter duhovnem področju. Telesno področje – organizem mora vedno znova sprejemati hrano, tekočino, kisik, minerale, vitamine itd. Psihično področje – organizem mora sprejemati informacije, čustva, izkušnje oz. jih zavrniti. Duhovno področje – sprejemanje spremenljivih vrednot, ki nudijo odgovore na temeljna vprašanja, ter zavračanje nespremenljivih. Prepoznavanje in izbiranje tega, kar je za organizem potrebno,

se dogaja v komunikaciji organizma z okoljem. Vedenjska slika narcizma je zelo podobna vedenjski sliki razvajenosti. Zaradi tega ju lahko zlahka zamenjamo.

Področje čustev: Narcis ni zmožen pristnih in globokih čustev, čustva je sposoben dobro odigrati. Tudi razvajenec ni zmožen pristnih in globokih čustev, jih pa tudi ni zmožen zaigrati, njegovo čustveno hladnost lažje prepoznamo. Vendar nas tudi razvajenec lahko zlahka prevara, kajti nekatera čustva zmore doživeti in jih tudi izraziti: razočaranje in jeza lahko preide celo v sovraštvo.

Področje meje: Narcis se odziva, kot da mej ni, popolnoma je zlit z okoljem ali pa je meja nepropustno zaprta, kot bi živel v popolni izolaciji. Razvajenec se odziva, kot da meja je in da je dokaj jasna in stabilna, le preveč je pomaknjena navzven, da lahko on doseže skoraj vse.

Obrambni mehanizmi: Narcis je introjektivec – nekritično sprejema okolje, ne razvije sistema zdrave selekcije, nima sistema prepoznavanja lastnih potreb. Razvajenec je retrofleksivec – sebi počne tisto, kar v temelju želi početi drugemu, namišljenemu, idealiziranemu drugemu.

Vloga staršev: Narcis ne preraste podobe »idealiziranega« starša, ampak jo ohranja in brani. Narcis vlogo idealiziranega starša posploši v dolžnost, jo preobrazi v vlogo nekega »oskrbnega središča«, ki zadovoljuje njegove potrebe.

Samopodoba: Narcisova samopodoba niha od samopovelečevanja do samopomilovanja in ogroženosti. Tudi pri razvajencu lahko govorimo o samopovelečevanju, vendar o drugačnem kot pri narcisu. Razvajenec nima jasne predstave o tem, kaj vse bi bil (kot narcis), saj niti nima jasno oblikovanih ciljev in želja.

Agresija: Namesto tega izraza bi lahko uporabili izraz življenjska energija. Narcis to energijo troši za boj z vsem tujim, drugačnim. Razvajenec pa s svojo energijo ne ve, kaj početi. (B. Žorž, 2002, str. 31–43)

4. EKSPERIMENTALNI DEL

4.1. Opis metod dela

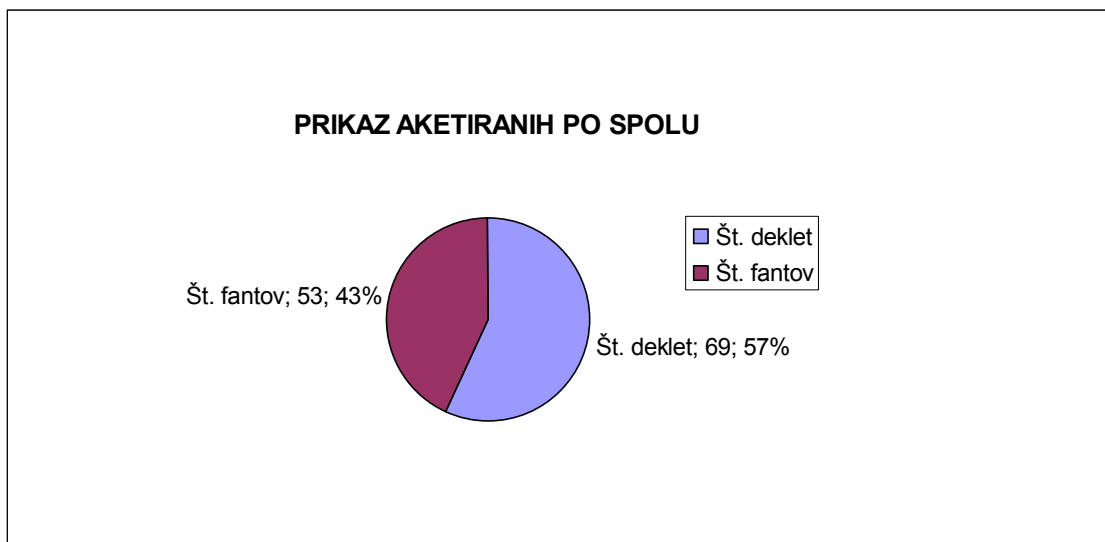
Naša raziskovalna naloga je potekala na naslednji način:

- zbiranje gradiva (iskanje in prebiranje ustrezne literature);
- sestava anketnega vprašalnika (po temeljitem študiju literature smo postavile hipoteze in pripravile vprašanja v obliki anonimne ankete);
- intervju (zanimalo nas je tudi mnenje strokovnjakov, zato smo pripravile kratek intervju za šolsko pedagoginjo in ravnateljico);
- izvajanje ankete (anketne vprašalnike smo razdelile med učence osmega in devetega razreda OŠ Vojnik in podeželske osnovne šole);
- obdelava ankete z razpravo (obdelale smo ankete, pripravile grafe in ovrgle oziroma potrdile postavljene hipoteze);
- pisanje raziskovalne naloge.

4.2. Obdelava anketnih vprašalnikov

Št. deklet:	69
Št. fantov:	53

Tabela 1: Število anketiranih

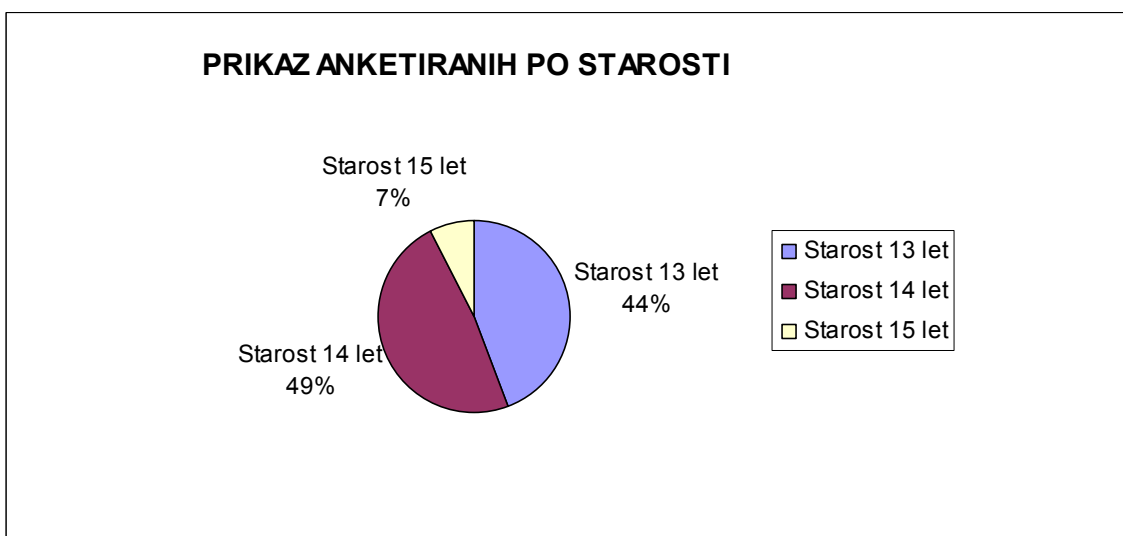

Graf 1: Število anketiranih

Iz grafa št. 1 je razvidno, da je bilo anketiranih 57 % deklet in 43 % fantov.

Starost 13 let	Starost 14 let	Starost 15 let
54	59	9

Tabela 2: Anketirani po starosti

Graf 2: Anketirani po starosti

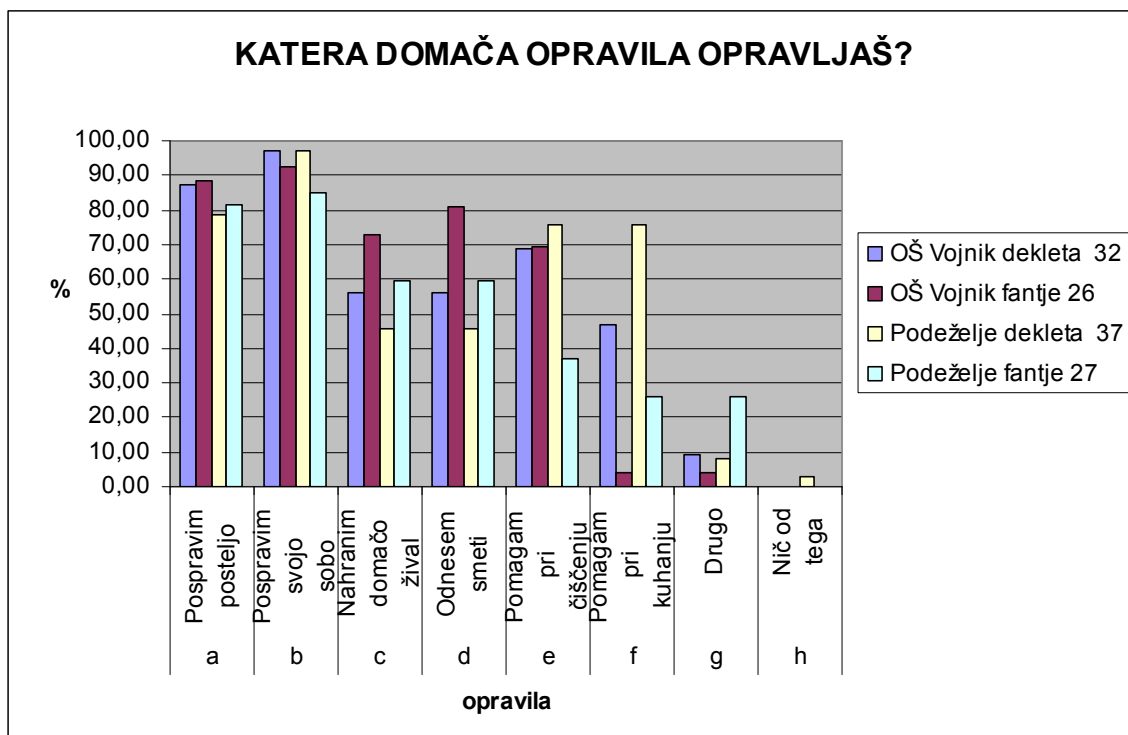
Graf št. 2 prikazuje, da je največ anketirancev starih 14 let, kar predstavlja 49 %, 44 % anketiranih je starih 13 let, le 7 % anketirancev pa je starih 15 let.

Katera domača opravila opravljaš? (možnih je več odgovorov)		OŠ Vojnik			Podeželje		
		dekleta 32	fantje 26	skupaj 58	dekleta 37	fantje 27	skupaj 64
a	Pospravim posteljo	28	23	51	29	22	51
b	Pospravim svojo sobo	31	24	55	36	23	59
c	Nahranim domačo žival (psa, muco, želvo, papigo)	18	19	37	17	16	33
d	Odnesem smeti	18	21	39	17	16	33
e	Pomagam pri čiščenju doma	22	18	40	28	10	38
f	Pomagam pri kuhanju	15	11	26	28	7	35
g	Drugo	3	1	4	3	7	10
h	Nič od tega	0	0	0	1	0	1

Tabela 3: Katera domača opravila opravljaš? (št. učencev)

Katera domača opravila opravljaš? (možnih je več odgovorov)		OŠ Vojnik		Podeželje	
		dekleta 32	fantje 26	dekleta 37	fantje 27
a	Pospravim posteljo	87,50	88,46	78,38	81,48
b	Pospravim svojo sobo	96,88	92,31	97,30	85,19
c	Nahranim domačo žival	56,25	73,08	45,95	59,26
d	Odnesem smeti	56,25	80,77	45,95	59,26
e	Pomagam pri čiščenju doma	68,75	69,23	75,68	37,04
f	Pomagam pri kuhanju	46,88	3,85	75,68	25,93
g	Drugo	9,38	3,85	8,11	25,93
h	Nič od tega	0,00	0,00	2,70	0,00

Tabela 4: Katera domača opravila opravljaš? (%)

Graf 3: Katera domača opravila opravljaš?

Iz grafa št. 3 je razvidno, da **92,92 % otrok pospravlja svojo sobo**: 97,30 % deklet (podeželje); 96,88 % deklet (OŠ Vojnik); 92,31 % fantje (OŠ Vojnik); 85,19 % fantje (podeželje).

Svojo posteljo pospravlja 83,95 % anketirancev: 88,46 % fantje (OŠ Vojnik); 87,50 % dekleta (OŠ Vojnik); 81,48 % fantje (podeželje); 78,38 % dekleta (podeželje).

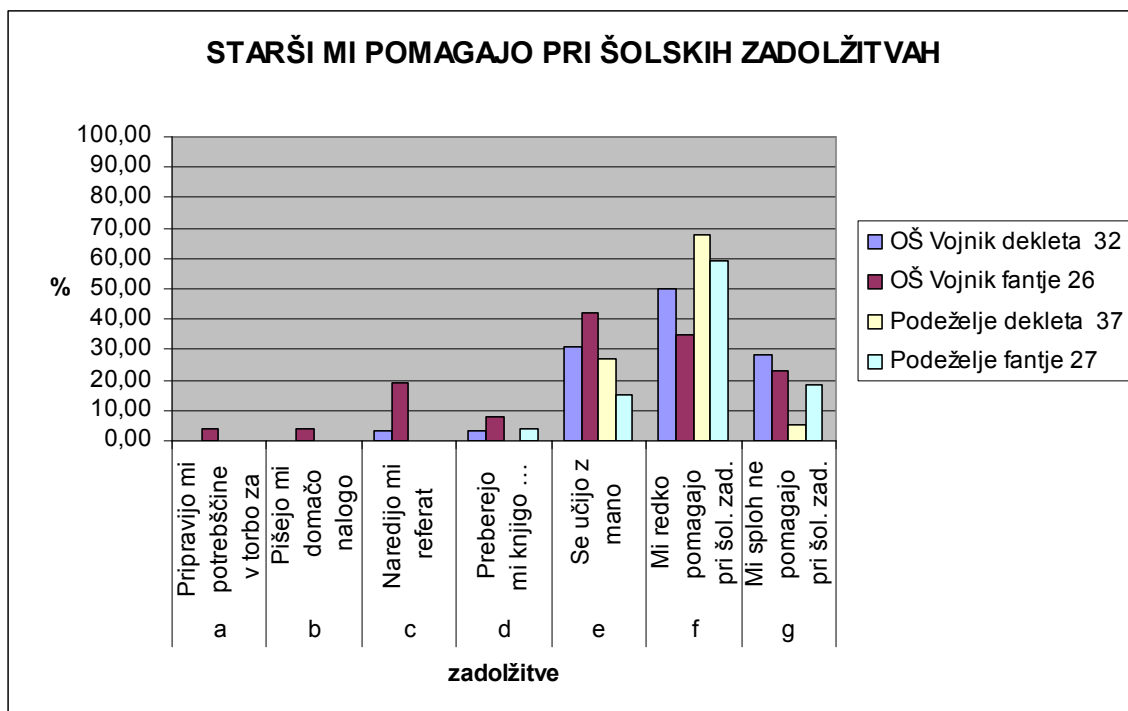
Domačo žival nahrani 58,63 % anketirancev. 46,49 % anketiranih otrok odnese smeti, 62,67 % jih pomaga pri čiščenju, 38,08 % pri kuhanju. 11,81 % pa opravlja druga domača opravila. Opazna je zelo velika razlika med anketiranci s podeželja in naše osnovne šole pri pomoči pri kuhanju, saj 25,43 % več otrok na podeželju opravlja to domače opravilo.

Starši mi pomagajo pri šolskih zadolžitvah (možnih je več odgovorov)		OŠ Vojnik			Podeželje		
		dekleta 32	fantje 26	skupaj 58	dekleta 37	fantje 27	skupaj 64
a	Pripravijo mi potrebščine v torbo za naslednji dan pouka	0	1	1	0	0	0
b	Pišejo mi domačo nalogo	0	1	1	0	0	0
c	Naredijo mi referat	1	5	6	0	0	0
d	Preberejo mi knjigo in mi pomagajo napisati domače branje	1	2	3	0	1	1
e	Se učijo z mano	10	11	21	10	4	14
f	Mi redko pomagajo pri šolskih zadolžitvah	16	9	25	25	16	41
g	Mi sploh ne pomagajo pri šolskih zadolžitvah	9	6	15	2	5	7

Tabela 5: Pomoč staršev pri šolskih zadolžitvah (št. učencev)

Starši mi pomagajo pri šolskih zadolžitvah (možnih je več odgovorov)		OŠ Vojnik		Podeželje	
		dekleta 32	fantje 26	dekleta 37	fantje 27
a	Pripravijo mi potrebščine v torbo za naslednji dan pouka	0,00	3,85	0,00	0,00
b	Pišejo mi domačo nalogo	0,00	3,85	0,00	0,00
c	Naredijo mi referat	3,13	19,23	0,00	0,00
d	Preberejo mi knjigo ...	3,13	7,69	0,00	3,70
e	Se učijo z mano	31,25	42,31	27,03	14,81
f	Mi redko pomagajo pri šol. zad.	50,00	34,62	67,57	59,26
g	Mi sploh ne pomagajo pri šol. zad.	28,13	23,08	5,41	18,52

Tabela 6: Pomoč staršev pri šolskih zadolžitvah (%)

Graf 4: Pomoč staršev pri šolskih zadolžitvah

Graf št. 4 prikazuje, **da se starši učijo z 28,85 % anketirancev**: 42,31 % fantje (OŠ Vojnik); 31,25 % dekleta (OŠ Vojnik); 27,03 % dekleta (podeželje); 14,81 % fantje (podeželje). Iz podatkov je razvidno, da se na naši šoli z anketiranci uči **15,86 %** več staršev kot na podeželju.

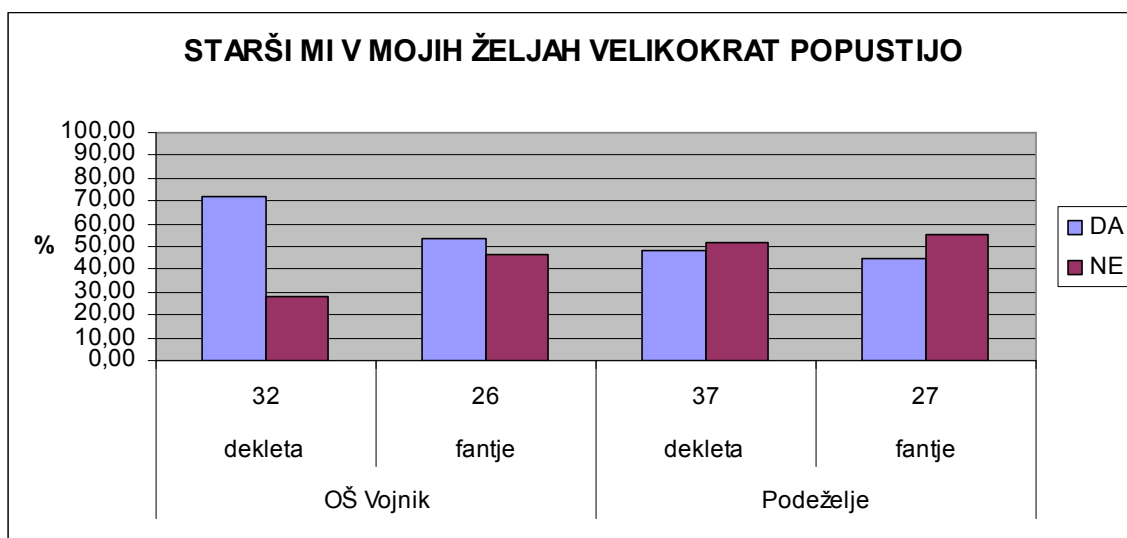
Največ anketirancev **52,86 % je odgovorilo, da jim starši redko pomagajo pri šolskih zadolžitvah**. Starši pri šolskih zadolžitvah sploh ne pomagajo: 28,13 % dekletom (OŠ Vojnik); 23,08 % fantom (OŠ Vojnik); 5,41 % dekletom (podeželje); 18,52 % fantom (podeželje).

	OŠ Vojnik			Podeželje		
	dekleta 32	fantje 26	skupaj 58	dekleta 37	fantje 27	skupaj 64
DA	23	14	37	18	12	30
NE	9	12	21	19	15	34

Tabela 7: Starši mi v mojih željah velikokrat popustijo (št. učencev)

	OŠ Vojnik		Podeželje	
	dekleta	fantje	dekleta	fantje
	32	26	37	27
DA	71,88	53,85	48,65	44,44
NE	28,13	46,15	51,35	55,56

Tabela 8: Starši mi v mojih željah velikokrat popustijo (%)

Graf 5: Starši mi v mojih željah velikokrat popustijo

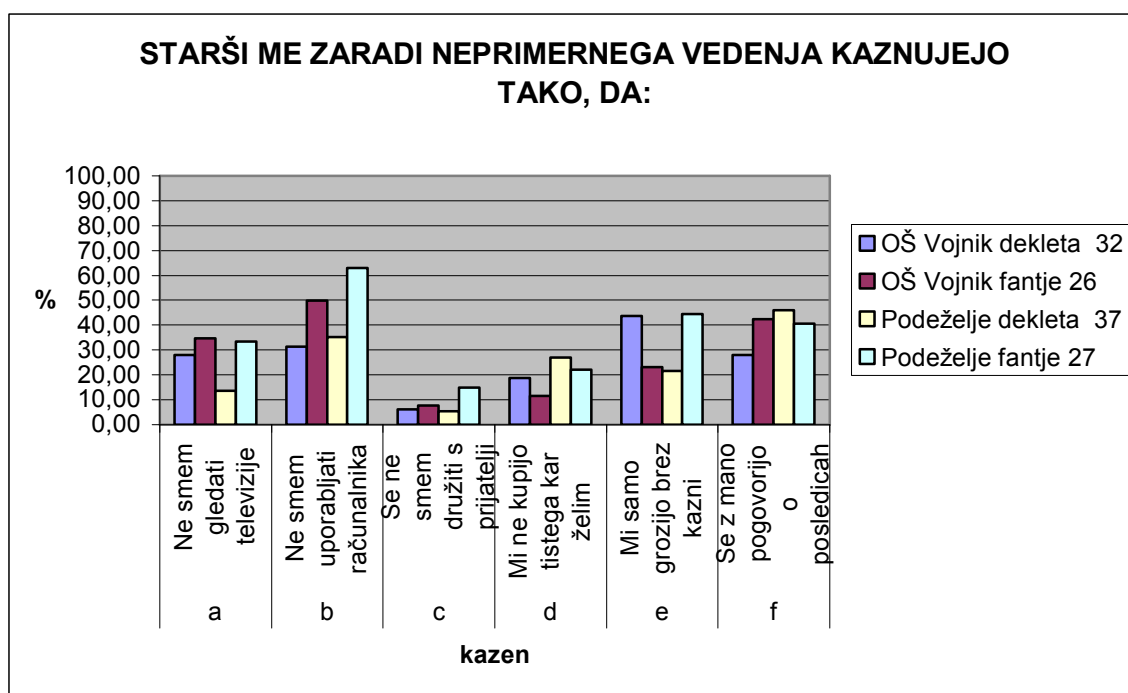
Graf št. 5 kaže, da pri **71,88 %** anketiranih deklet (OŠ Vojnik) starši popuščajo njihovim željam, **53,85 %** popuščajo pri fantih (OŠ Vojnik). Na podeželju je odstotek nižji: dekleta **48,65 %** in fantje **44,44 %**. Iz tega lahko sklepamo, da starši v željah otrok na naši šoli za **16,31 %** bolj popuščajo kot na podeželju.

	Starši me zaradi neprimerne obnašanja kaznujejo tako, da: (možnih je več odgovorov)	OŠ Vojnik			Podeželje		
		dekleta 32	fantje 26	skupaj 58	dekleta 37	fantje 27	skupaj 64
a	Ne smem gledati televizije	9	9	18	5	9	14
b	Ne smem uporabljati računalnika	10	13	23	13	17	30
c	Se ne smem družiti s prijatelji	2	2	4	2	4	6
d	Mi ne kupijo tistega, kar želim	6	3	9	10	6	16
e	Mi samo grozijo, potem pa me ne kaznujejo	14	6	20	8	12	20
f	Se z mano pogovorijo o posledicah	9	11	20	17	11	28

Tabela 9: Zaradi neprimerne obnašanja me starši kaznujejo tako, da (št. učencev):

Starši me zaradi neprimerne obnašanja kaznujejo tako, da: (možnih je več odgovorov)		OŠ Vojnik		Podeželje	
		dekleta 32	fantje 26	dekleta 37	fantje 27
a	Ne smem gledati televizije	28,13	34,62	13,51	33,33
b	Ne smem uporabljati računalnika	31,25	50,00	35,14	62,96
c	Se ne smem družiti s prijatelji	6,25	7,69	5,41	14,81
d	Mi ne kupijo tistega kar želim	18,75	11,54	27,03	22,22
e	Mi samo grozijo brez kazni	43,75	23,08	21,62	44,44
f	Se z mano pogovorijo o posledicah	28,13	42,31	45,95	40,74

Tabela 10: Zaradi neprimerne obnašanja me starši kaznujejo tako, da (%):

Graf 6: Zaradi neprimerne obnašanja me starši kaznujejo tako, da

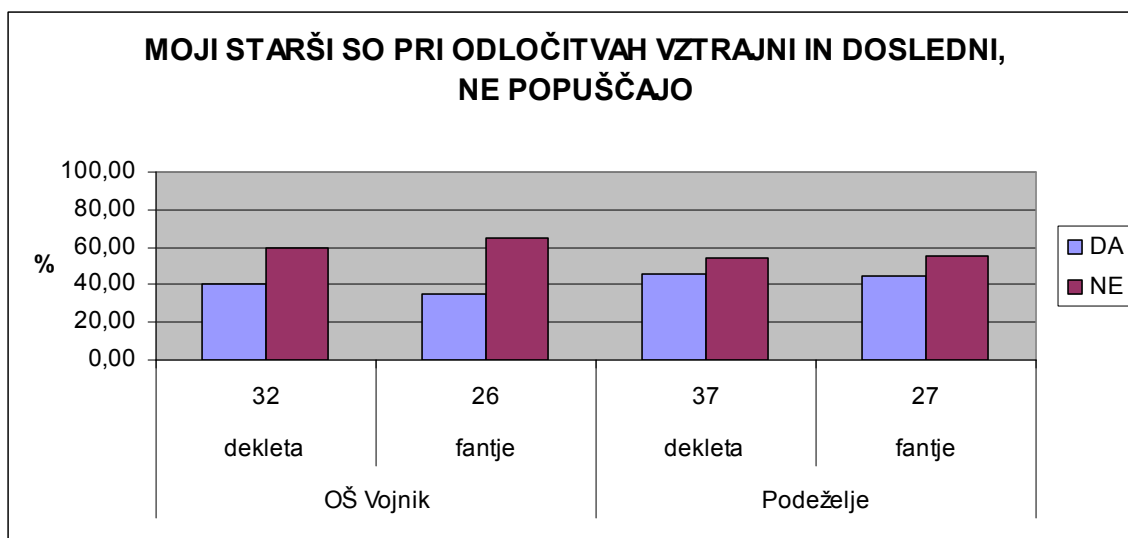
Graf št. 6 prikazuje, da **62,96 %** fantov (podeželje) in **50 % fantov** (OŠ Vojnik) zaradi neprimerne vedenja ne sme uporabljati računalnika, **43,75 %** dekletom (OŠ Vojnik) starši samo grozijo, brez kazni, pri **45,95 %** deklet (podeželje) pa se starši pogovarjajo o posledicah.

	OŠ Vojnik			Podeželje		
	dekleta 32	fantje 26	skupaj 58	dekleta 37	fantje 27	skupaj 64
DA	13	9	22	17	12	29
NE	19	17	36	20	15	35

Tabela 11: Moji starši so pri odločitvah vztrajni in dosledni, ne popuščajo (št. učencev)

	OŠ Vojnik		Podeželje	
	dekleta	fantje	dekleta	fantje
	32	26	37	27
DA	40,63	34,62	45,95	44,44
NE	59,38	65,38	54,05	55,56

Tabela 12: Moji starši so pri odločitvah vztrajni in dosledni, ne popuščajo (%)

Graf 7: Moji starši so pri odločitvah vztrajni in dosledni, ne popuščajo

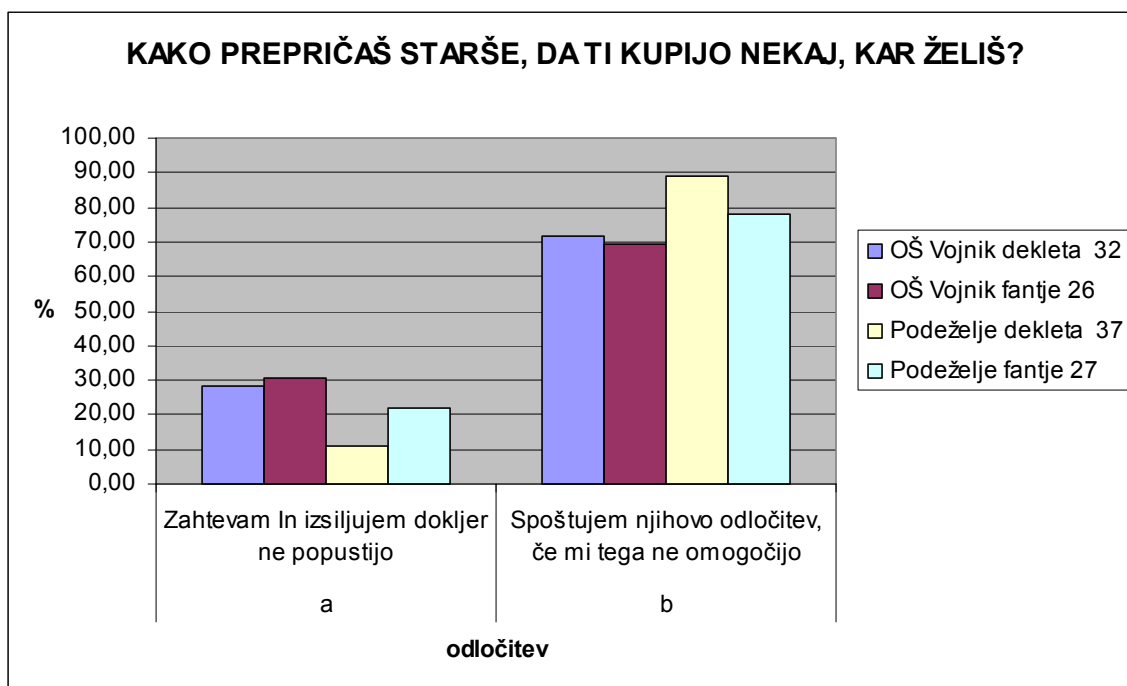
Iz grafa je razvidno, da so starši pri odločitvah popustljivi in nezahtevni, saj popuščajo pri 59,36 % deklet (OŠ Vojnik); 65,38 % fantom (OŠ Vojnik); 54,05 % dekletom (podeželje) in 55,56 % fantom (podeželje).

	Kako prepričaš starše, da ti kupijo nekaj, kar želiš?	OŠ Vojnik			Podeželje		
		dekleta	fantje	skupaj	dekleta	fantje	skupaj
		32	26	58	37	27	64
a	Zahtevam in izsiljujem, dokler ne popustijo	9	8	17	4	6	10
b	Spoštujem njihovo odločitev, če mi tega ne omogočijo	23	18	41	33	21	54

Tabela 13: Kako prepričaš starše, da ti kupijo nekaj, kar želiš? (št. učencev)

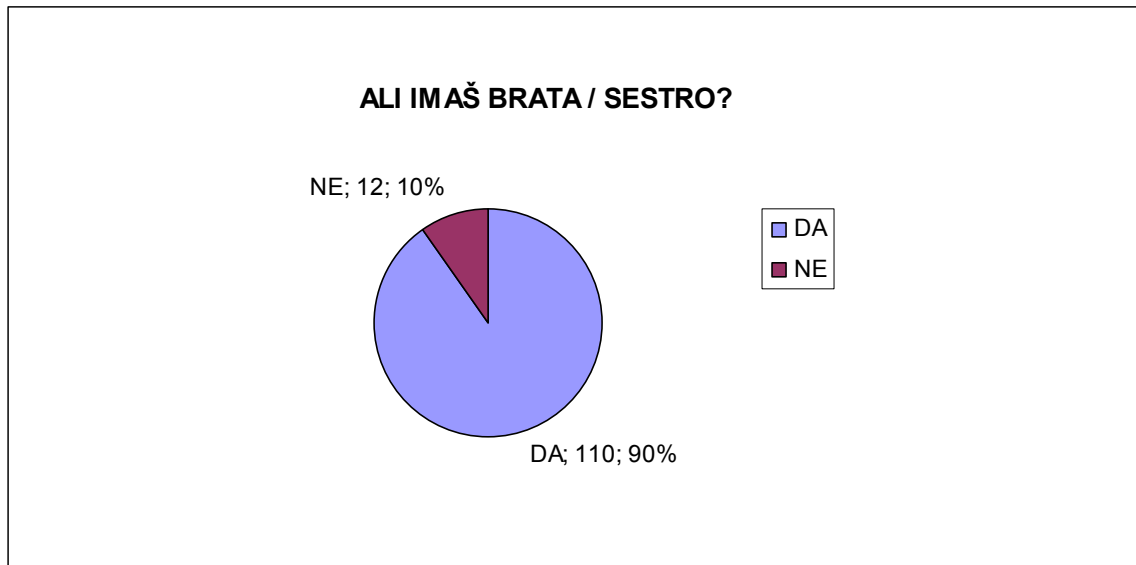
Kako prepričaš starše, da ti kupijo nekaj, kar želiš?		OŠ Vojnik		Podeželje	
		dekleta 32	fantje 26	dekleta 37	fantje 27
a	Zahtevam in izsiljujem, dokler ne popustijo	28,13	30,77	10,81	22,22
b	Spoštujem njihovo odločitev, če mi tega ne omogočijo	71,88	69,23	89,19	77,78

Tabela 14: Kako prepričaš starše, da ti kupijo nekaj, kar želiš? (%)

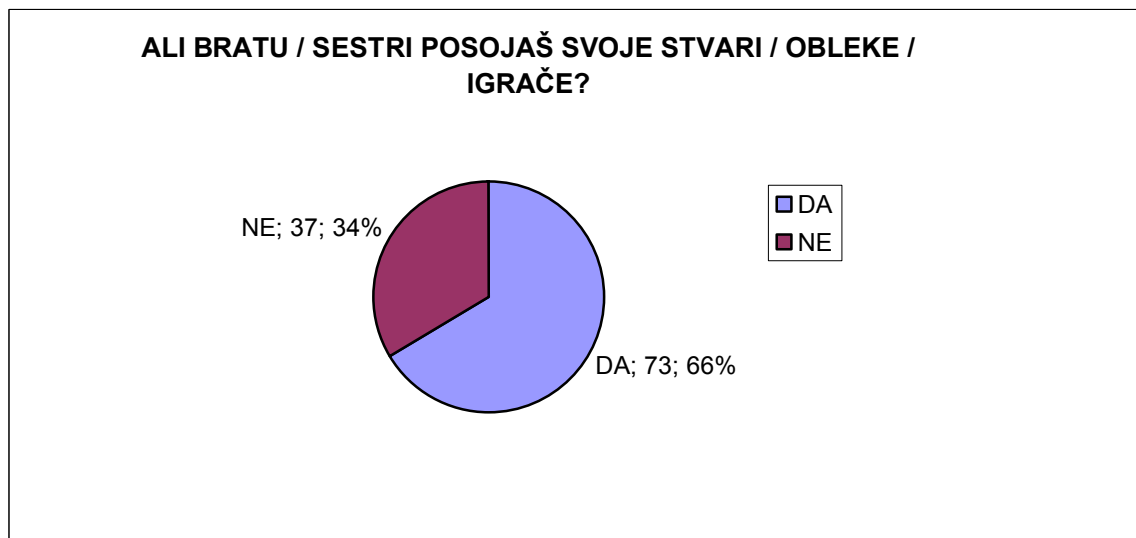
Graf 8: Kako prepričaš starše, da ti kupijo nekaj, kar želiš?

Graf št. 8 prikazuje, da anketiranci spoštujejo odločitve staršev, saj kar **71,88 %** deklet in **69,23 %** fantov iz OŠ Vojnik spoštuje odločitve staršev. Na podeželju pa odločitve staršev spoštuje **89,19 %** deklet in **77,78 %** fantov.

Graf 9: Ali imaš brata/sestro?

Graf št. 9 prikazuje, da ima **90 % anketirancev** brata, sestro; **10 % anketirancev** pa je edincev.

Graf 10: Ali bratu/sestri posojaš svoje stvari/obleke/igrače?

Graf št. 10 nam pove, da svoje stvari posoja bratom, sestram **66 % anketirancev**, 34 % pa svojih stvari ne posoja.

4.3. Intervjuja

Za mnenje smo povprašale strokovno delavko, gospo Simono Žnidar, pedagoginjo na Osnovni šoli Vojnik.

1. Kot vemo, ste tudi vi mama. Ali ste pri svojih otrocih opazili razvajenost?

Ne, nisem.

2. Katera domača opravila opravljajo vaši otroci?

Imamo dogovorjena domača opravila. Vsak si je lahko izbral svoje, kar mu najbolj ustreza, opravilo ni prevelik napor.

3. Ali svojim otrokom pomagate pri šolskih zadolžitvah?

Da, pri organizaciji dela, pri samem delu pa ne.

4. Kaj menite, so starši otrok na naši šoli do svojih otrok preveč popustljivi?

Včasih starši zaradi starševske ljubezni naredijo stvari, za katere mislijo, da bodo otroku pomagale in ne škodovale.

5. Ali ste do svojih otrok popustljivi?

Tudi kdaj.

6. Kako vi kaznujete svojega otroka zaradi neprimerne obnašanja?

Dam ji čas, da razmisli in zadevo obrazloži. Nato se pogovorimo o tem, katere možnosti je še imela v tistem trenutku.

7. Ali svojim otrokom kupite vse, kar si želijo?

Ne, ker je nakupovanje družinska stvar. Navadno pa tudi ni prevelikih zahtev.

Zanimalo pa nas je tudi mnenje gospe ravnateljice, zato smo tudi njej zastavile nekaj vprašanj.

1. Kot vemo, ste tudi vi mama, vendar je vaš sin že odrasel. Ali mislite, da je bil kot otrok razvajen?

Ne, bil je zelo skromen. Rad se je pogovarjal in je bolj cenil pogovor kot pa materialne dobrine.

2. Katera domača opravila je opravljal?

Ko je bil majhen, bil je star okoli štiri leta, je zelo rad pomival, ker si je želel psa, je zanj tudi skrbel. Odnášal je smeti, sodeloval je pri čiščenju.

3. Ali ste mu pomagali pri šolskih zadolžitvah?

Da, z veseljem.

4. Kaj menite, ali starši otrok na naši šoli preveč ali premalo pomagajo svojim otrokom pri šolskih zadolžitvah?

Težko se je odločiti med enim in drugim. Nekateri preveč, nekateri premalo.

5. Ali so starši do otrok preveč popustljivi?

Da, bolj kot včasih.

6. Kaj pa vi, ste bili do svojega otroka popustljivi?

Ne.

7. Kako ste vi kaznovali svojega otroka zaradi neprimerne obnašanja?

Namesto da je šel na dvorišče in se igral z drugimi otroci, smo odšli jaz, on in njegov oče na sprehod. Skratka, omejila sem mu čas, ki ga je preživel na dvorišču.

8. Ali ste svojemu otroku kupili vse, kar si je želel?

Ne.

5. RAZPRAVA

Naša prva hipoteza, da otroci doma premalo pomagajo pri domačih opravilih, ni potrjena. Rezultati ankete so pokazali, da 92,92 % otrok pospravlja svojo sobo, svojo posteljo pospravlja 83,95 % anketirancev, domačo žival nahrani 58,63 % anketirancev, 46,49 % anketiranih otrok odnese smeti, 62,67 % jih pomaga pri čiščenju, 38,08 % pri kuhanju, 11,81 % pa opravlja druga domača opravila.

V naši drugi hipotezi smo predvidevale, da so otroci pri šolskih zadolžitvah premalo samostojni, da se preveč zanašajo na svoje starše. To hipotezo bi delno potrdile. 52,86 % anketirancev je odgovorilo, da jim starši redko pomagajo pri šolskih zadolžitvah. Starši se učijo z 28,85 % anketirancev. Glede na starost anketirancev nas je presenetilo, da nekateri starši otrokom naredijo referat, pri 3,85 % anketirancev pripravijo šolsko torbo. Na osnovi rezultatov pa smo prišle tudi do ugotovitve, da so otroci na podeželju dosti bolj samostojni.

Naša tretja hipoteza pravi, da starši v željah otrok prevečkrat popuščajo. Lahko jo potrdimo. Rezultati ankete so namreč pokazali, da pri 71,88 % anketiranih dekletih (OŠ Vojnik) starši prevečkrat popuščajo njihovim željam, 53,85 % popuščajo pri fantih (OŠ Vojnik). Na podeželju je odstotek nižji: pri dekletih starši popuščajo pri 48,65 % anketiranih in pri 44,44 % anketiranih fantih. Iz tega lahko sklepamo, da starši v željah otrok na naši šoli za 16,31 % bolj popuščajo kot na podeželju.

Anketa nam je pokazala, da starši otroke najpogosteje kaznujejo tako, da le-ti ne smejo gledati televizije in igrati računalnika. S tem je naša četrta hipoteza potrjena.

Menile smo, da so starši pri svojih odločitvah večkrat premalo dosledni in preveč popustljivi. Hipotezo lahko delno potrdimo, saj je več kot 58 % anketirancev potrdilo, da starši v svojih odločitvah niso dosledni in da so preveč popustljivi.

Predvidevale smo, da otroci zahtevajo in izsiljujejo svoje starše, dokler ne popustijo in jim kupijo nekaj, kar si želijo. Hipotezo moramo delno ovreči, saj 77,02 % anketirancev spoštuje odločitev svojih staršev.

Naša zadnja hipoteza je bila, da otroci v družini ne posojajo svojih stvari bratom/sestram. Hipotezo smo delno ovrgle, saj je več kot 66 % anketiranih otrok odgovorilo, da svoje stvari posojajo bratom in sestram.

6. ZAKLJUČEK

Raziskovalna naloga nas je pripeljala do spoznanja, da bi bilo potrebno načinu življenja otrok v naši družbi posvetiti več pozornosti, saj postaja razvajenost vedno večji problem. Otroci so namreč premalo samostojni in prepričani, da jim je potrebno v vsaki stvari ugoditi, vedno več zahtevajo od svojih staršev. Po našem mnenju so otroci premalo samostojni pri opravljanju šolskih zadolžitvev. Prav je, da jim starši stojijo ob strani, jih k delu vzpodbujajo, jim pomagajo pri organizaciji dela, razložijo snov, ki je ne razumejo, nikakor pa se nam ne zdi prav, da se starši z njimi učijo, jim pišejo referate, domače naloge in celo pripravljajo šolske torbe.

Po drugi strani pa so starši pri svojih odločitvah večkrat popustljivi, nedosledni in začnejo sami razvajati svoje otroke, ne da bi se tega zavedali in to že v času, ko so le-ti še dojenčki in s tem otrokom bolj škodijo, kot koristijo. Pri otrocih igrajo vselej pomemben delež materialne dobrine. Otrok dobi izkušnjo, da je to v življenju najpomembnejše. Svojo pozornost usmeri v materialni svet in mu svet vrednot postane tuj. K materialni razvajenosti pa gotovo pripomore tudi potrošniška usmerjenost naše družbe, razvajeni otroci so namreč idealni potrošniki v naši potrošniški kulturi. Otroci vse prevečkrat starše izsiljujejo, da jim le-ti ugodijo v njihovih željah. Starši v svoji starševski ljubezni skušajo otroku nuditi čim lepše otroštvo, pri tem pa se premalo zavedajo, da s tem, ko otroka pretirano ujčkajo, ponavadi naredijo več škode kot koristi.

Glede kaznovanja neprimerne obnašanja pa menimo, da bi se starši morali s svojimi otroki več pogovarjati o posledicah neprimerne obnašanja.

Na koncu bi poudarile, da nam je bilo raziskovanje zanimivo, večkrat presenetljivo, predvsem pa, da smo spoznale veliko novega in prišle do zanimivih spoznanj in ugotovitev.

7. LITERATURA

ŽORŽ, B. Razvajenost – rak sodobne vzgoje, Celje: Mohorjeva družba, 2002

BROWNING, B. Starši, ki preveč ljubijo, Ljubljana, 1993

BLUESTEIN, J. Kako otroku postaviti meje

BLUESTEIN, J. Disciplina 21. stoletja

Ostali viri:

www.park.si/2007/08/toni-kocevar-razvajenost-je-gonilna-sila-sodobnega-odvisnika

www.rtvsllo.si/turbulenca/news/article/6 - 14k -

med.over.net/otrok_druzina/novica.php?id=7456 - 31k

8. PRILOGE: ANKETA

Smo učenke 8.c razreda in raziskujemo način življenja slovenskih otrok. Prosimo vas, da izpolnite naslednjo anketo. Anketa je anonimna. Že vnaprej hvala za sodelovanje!

SPOL:

- a) moški
- b) ženski

STAROST (napiši na črto): _____ let

KOLIKO ČLANOV ŠTEJE VAŠA DRUŽINA (na črto napiši število otrok v družini):

- a) oba starša in _____ otrok,
- b) eden od staršev in _____ otrok.

Katera domača opravila opravljaš? (Možnih je več odgovorov):

- a) pospravim svojo posteljo,
- b) pospravim svojo sobo,
- c) nahranim domačo žival (psa, muco, želvo, papigo ...),
- d) odnesem smeti,
- e) pomagam pri čiščenju doma,
- f) pomagam pri kuhanju,
- g) drugo: _____
- h) nič od tega.

Starši mi pomagajo pri šolskih zadolžitvah:

- a) pripravijo mi potrebščine v torbo za naslednji dan pouka,
- b) pišejo mi domačo nalogo,
- c) naredijo mi referat,
- d) preberejo mi knjigo in mi pomagajo napisati domače branje,
- e) se učijo z mano,
- f) mi redko pomagajo pri šolskih zadolžitvah,

g) mi sploh ne pomagajo pri šolskih zadolžitvah.

Starši mi v mojih željah velikokrat popustijo:

- a) da,
- b) ne.

Starši me zaradi neprimerne obnašanja kaznujejo tako, da:

- a) ne smem gledati televizije,
- b) ne smem uporabljati računalnika,
- c) se ne smem družiti s prijatelji,
- d) mi ne kupijo tistega, kar si želim,
- e) mi samo zagrozijo, pa me potem ne kaznujejo,
- f) se z mano pogovorijo o posledicah.

Moji starši so pri svojih odločitvah:

- a) vztrajni in dosledni, ne popuščajo,
- b) nezahtevni, popustljivi, dovolijo mi veliko stvari.

Kako prepričaš starše, da ti kupijo nekaj, kar si želiš?

- a) zahtevam in izsiljujem, dokler ne popustijo,
- b) spoštujem njihovo odločitev, če mi tega ne omogočijo.

Ali imaš brata/sestro?

- a) da,
- b) ne.

Če ga imaš, ali mu posojaš svoje stvari/obleke/igrače?

- a) da,
- b) ne.